

ONTWIKKELING VAN ONDERWYSSTUDENTE SE KREATIEWE EN KRITIESE DENKE MET BEHULP VAN NARRATIEWE EN METAFORE

Dr. Estelle Kruger
Departement Kurrikulumstudie,
Stellenbosch Universiteit (ekruger@sun.ac.za)

ABSTRAK

In hierdie referaat sal ek aantoon hoe die narratiewe diskoers gepas kan wees binne die tersiêre taalonderrig- en navorsingspraktyk, spesifiek met die oog op die ontwikkeling van onderwysstudente se kreatiewe en kritiese denke. In ooreenstemming met die toenemende refleksiewe belangstelling by navorsers om 'n alternatiewe akademies-metodologiese stem binne 'n postmodernistiese epistemologie te vind, het ek gebruik gemaak van metafore om aan die narratiewe verslag van onderwysstudente in hul finale studiejaar 'n outentieke karakter te gee.

In my onderrigprogram is ervarings binne en buite die klaskamer geskep wat tot estetiese betekenisgeving in narratiewe konseptualisering van elke student se eie epistemologie aangaande taalonderrig gelei het. Die taalonderwysstudente kon as deel van hul professionele opleidingskurrikulum 'n begrip ontwikkel van die waarde van hul eie professionele groei en werk. Hulle is deur middel van 'n kreatiewe skryfproses begelei om persoonlike ervaringsnarratiewe aan die hand van metafore in die vorm van outobiografiese of fiktiewe narratiewe te skryf.

Ek sal in die referaat verslag lewer van die onderrigprogram sowel as temas wat in die studente se narratiewe voorgekom het. Met hierdie navorsingsgetuienis kan 'n bydrae gemaak word om in die konteks van navorsing oor taalonderrig motivering vir narratiewe verslaggewing te vind. Die ondersoek kan daartoe bydra dat die legitimiteit van onderwysers se ervarings deur middel van narratiewe ondersoeke akademiese geldigheid verkry en dat 'n nuwe begrip van betekeniskonstruksie in opvoedkundig-professionele kontekste geskep kan word.

Ontwikkeling van onderwys- studente se kreatiewe en kritiese denke met behulp van narratiewe en metafore

Estelle Kruger

Universiteit van
Stellenbosch

2007

1. INLEIDING en AGTERGROND

1.1 Teikengroepe

Onderwysstudente wat in 2006 by Stellenbosch Universiteit gekies het om Afrikaans as vak te onderrig:

- **Nagraadse Onderwyssertifikaat (N=18)**
- **B.Ed. IV (N=12)**

1.2 Wollerige (“fuzzy”) woorde in Opvoedkunde

- **Kritiese en logiese denke**
- **Kreatiewe denke**
- **Ernstige akademiese stuff**
- **Kabouterstuff**

1.3 Maar ...

**"Any dinosaurian beliefs that
'creative' and 'analytical' are
contradictory and incompatible
modes are standing in the path of
a meteor; they are doomed for
extinction."**

(Richardson & St. Pierre, 2005)

2. HOE DOEN 'N MENS DAN ERNSTIGE AKADEMIESE KABOUTERSTUFF?

2.1 Selfrefleksie: persoonlike epistemologie

2.2 Teoretiese paradigma

2.3 Konteks en beleidsdokumente

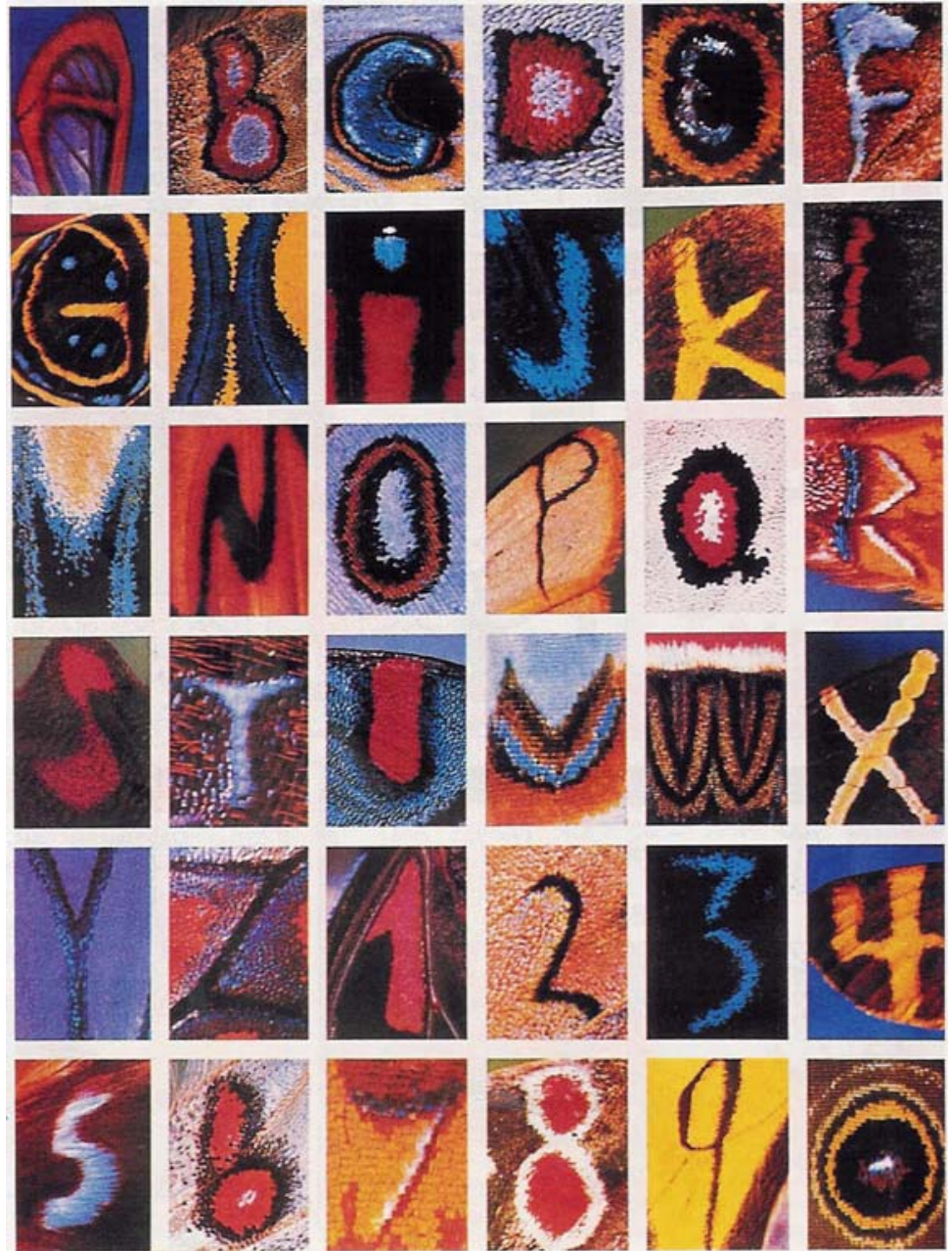
- Suid-Afrika
- Uitkomsgebaseerde onderwys (HNKV)
- Rolle van onderwysers (Norms & Standards)
- Oopboek-, portuur- en selfassessering

2.4 Praxis: teorie en praktyk

KONSTRUKTIVISTIESE PARADIGMA

(Dewey, 1951; Fosnot, 1996; Poplin, 1988; White, 2002)

- Ervaringsleer (Kolb, 1984)
- Aktiewe betekenisgeving
- Leerdergesentreerdheid en meervoudige intelligensie (Gardner, 1991)
- Affektiewe onderwys en emosionele geletterdheid (Goleman, 1996)
- Kontekstualiteit en Millenniër Generasie (Codrington, 1998)
- Proses van kreatiwiteit (Guilford, 1977; Amabile, 1983; Torrance, 2003; Neethling & Rutherford, 2005)

Uitkomsgebaseerde Onderwys

- **Rolle van Onderwysers**
 - Norms and Standards (Staatskoerant, 2000)
- **Kritieke en Ontwikkelingsuitkomst**
 - Probleemoplossing : ontwikkeling van kritiese en kreatiewe denke
 - Kommunikasie d.m.v. visuele en verbale tekste
 - Ontwikkeling van estetiese en kulturele geletterdheid
- **Taalspesifieke leeruitkomst**
 - Lees en kyk : visuele geletterdheid
 - Dink en redeneer : kritiese en kreatiewe denke

(Departement van Onderwys, 2002, 2003)

3. ONDERRIGPROGRAM

3.1 Ontwikkeling van konsep van kreatiwiteit

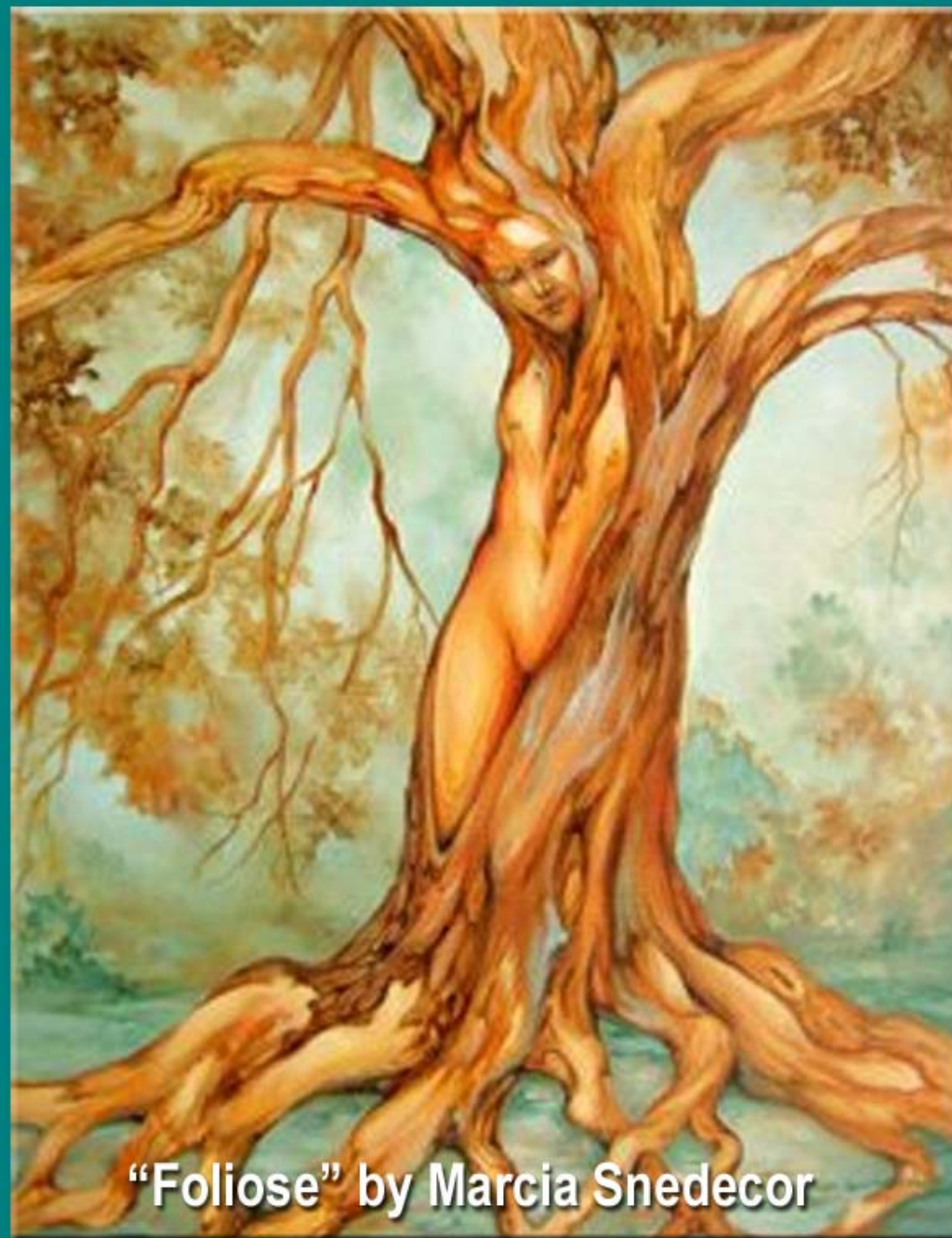
KREATIWITEIT

Produkte

Prosesse

Latente eienskappe

“Foliose” by Marcia Snedecor

PRODUKTE

Kunste: drama, musiek, visuele, beeldhou,
woordkuns, dans, argitektuur
Leierskap, wetenskaplike uitvindings,
ekonomiese intrepreneurskap,
strategiese innovasie

PROSESSE:

Eksplorاسie (verkenning)
Manipulasie, Organisasie
Sinergie in groepe
Inkubasie, Illuminasie
Herorganisasie
Verifikasie

LATENTE EIENSKAPPE:

Laterale denke
Begeertes, drome en ideale
Nuuskierigheid, Onafhanklikheid
Sintuiglike ervaring en waarneming
Sensualiteit (liggaamlike energie)
Verwondering oor misterie en intrige
Spel en humor, Gevoelens, Verbeelding
Verdraagsaamheid t.o.v. paradokse ("ambiguity")
Intuisie, spiritualiteit, serendipity ("connectedness")

Torrance,
1970, 2003

Dewey, 1951

Amabile, 1983

Neethling &
Rutherford,
2005

Kruger, 2006

Guilford, 1977

A GALAXY OF
BRIGHT IDEAS.
MEMORY OF AN
ELEPHANT.

LOGIC OF A
COMPUTER.

ULTRA-SENSITIVE
SONAR EARS WITH
NOISE FILTER.

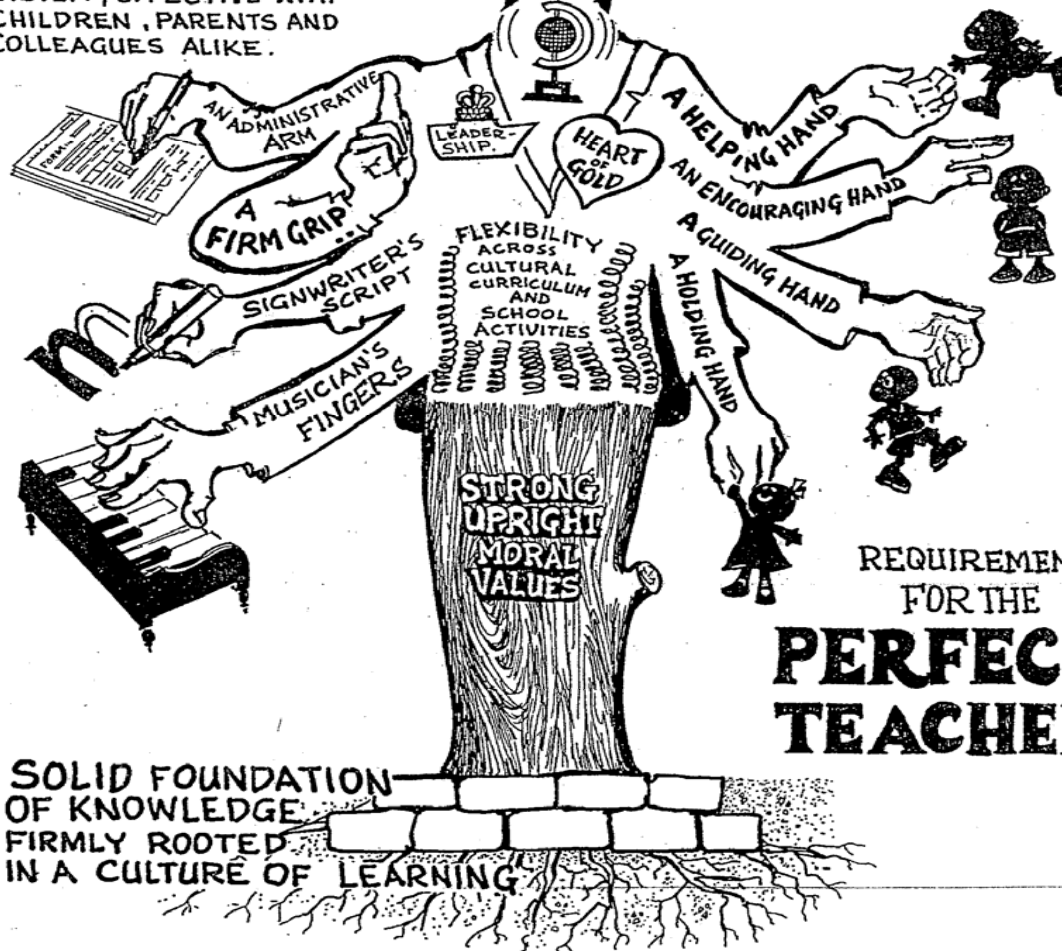
CRYSTAL-CLEAR
COMMUNICATION
SYSTEM, EFFECTIVE WITH
CHILDREN, PARENTS AND
COLLEAGUES ALIKE.

360° EYE-SIGHT THAT
CAN SEE POSITIVES
BEFORE NEGATIVES.

X-RAY
VISION

HEALTHY WHOLESOME
SENSE OF HUMOUR WITH
NO TRACE OF SARCASM
RACISM OR RIDICULE.

REQUIREMENTS
FOR THE
**PERFECT
TEACHER**

3.2 Waarde van narratief (1)

- 3.2.1 Akademiese legitimiteit van onderwysers se ervarings (Beattie, 1995; Conle, 2000)
- 3.2.2 Onderrig as kunspraktyk
(Schön, 1987; Humphreys & Hyland, 2002)
 - » Teoretiese kennis
 - » Ervaringskennis
- 3.2.3 Ontwikkeling van eie persoonlike epistemologie (Schommer, 1994; Hofer, 2001)
- 3.2.4 Kwalitatiewe navorsingsontwikkeling (Cook & Gordon, 2004;)

3.2 Waarde van narratief (vervolg)

3.2.5 Ontwikkeling van onderwyser as reflektiewe praktisyn

- Mens se basiese wyse van gedagtegang
- Kulturele uitdrukkingswyse (Perry & Cooper, 2001)
- Kritiese refleksie en transformasie (Van Halen-Faber, 1997)
- Agentskap, outentieke stem (Conle, 2000)
- Onderwys, taalonderrig en professionele ontwikkeling (Doyle & Carter, 2003; Golombek & Johnson, 2004)

3.2.6 Eksplisiete formulering van implisiete ervaringskennis d.m.v. narratief

(Hoban, 2000)

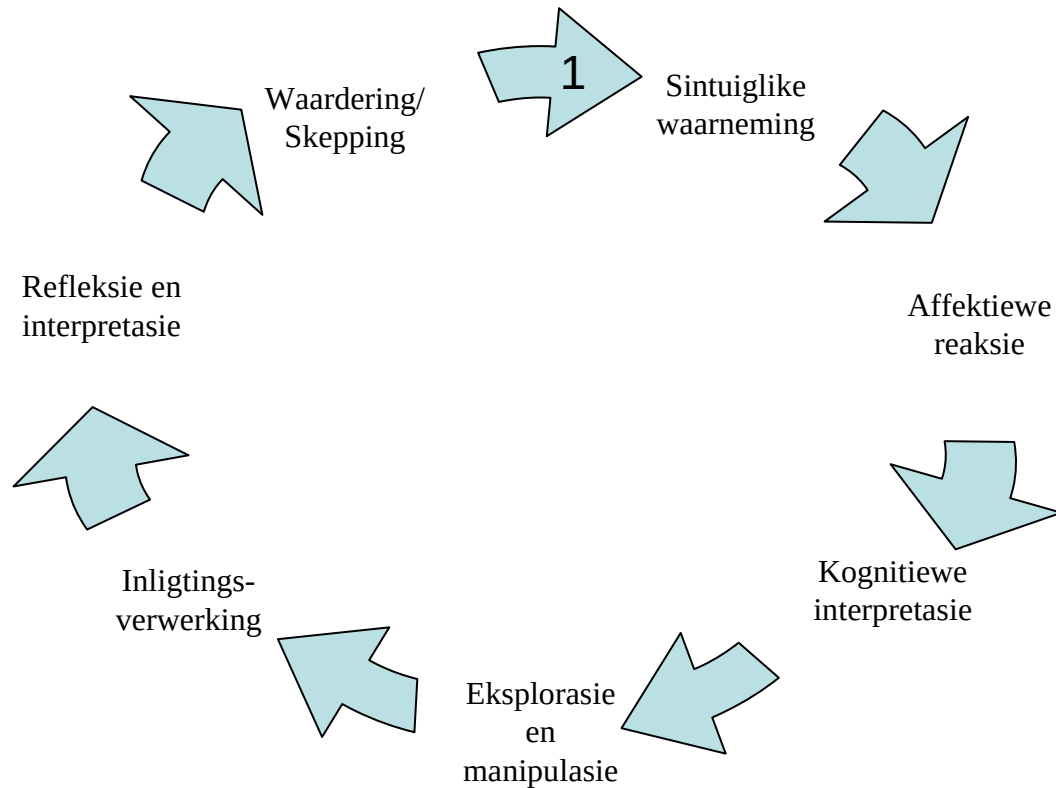
- **Persoonlike faktore** (vorige kennis, gevoelens, selfbeeld, houding, motivering, belangstellings, gemoed, persoonlike leerstrategieë)
- **Onderrigfaktore** (onderrigstrategieë, benaderings, lesstrukturering, klaskamerorganisasie, doelwitte, verslaggewing, verhouding met leerders en kollegas)
- **Portuurfaktore** (samewerking, deel van idees, aanmoediging, kompetisie, kritiek, kommentaar)
- **Situasionele faktore** (beleid, take, omgewing, konteks, hulpbronne, tyd)

3.3 Gebruik van metafoor in narratief

- Analogie, figuurlikheid, **abstrakte denke**, kultureel [Livingstone & Harrison, 1981](#))
- **Postmoderne alternatief** vir positivistiese klassifikasies
- Materiële en ideologiese **konseptualisering** ([Vadeboncoeur & Torres, 2003](#))
- Tree op as **filter**, konstruksie van wêreld ([Greves, 2005](#))
- Verhelder nuwe **verbande/konneksies** ([Saban, Koçbeker, & Saban, 2006](#))
- **Ekspressie** van houding, ontmoeting met Self en Ander deur middel van assosiasies, emosies ([Gorodetsky & Barak, 2004](#))
- Instrument vir uiteensetting, **innovasie**, ontwikkeling, **verandering**, evaluering ([Thagard & Beam, 2004](#))
- Dinamiese **refleksiemedium** oor praxis: teorie en praktyk

3.4 Proseses van kreatiewe skryf

(Fig 1)

(Kruger, 2006)

3.5 Metafore in klasgesprek (abstraksie)

Water padteken is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Watter boodskap gee hierdie teken? Waar is dit?	Watter insek is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Wat is hierdie insek se rol in die ekologie? Voordele / nadele?
Watter soort lig is jy / sal jy graag wil wees? (kers/lamp/ster/maan/son) Hoekom? Wat is hierdie lig se funksie en kenmerke?	Watter meubelstuk is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Wat is die funksie van hierdie meubelstuk? Voordele/nadele?
Watter soort gebou is jy / sal jy graag wil wees? (tent/karavaan/kasteel/kerk/hut/...) Hoekom? Hoe word die gebou in stand gehou?	Watter groentesoort is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Wat voeg hierdie eetding toe aan mens se gesondheid? Na-gevolge?
Watter soort deur is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Maak hierdie deur oop/toe/steek iets weg?	Watter vrugtesoort is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Wat voeg hierdie eetding toe aan mens se gesondheid? Na-gevolge?

3.6 Verdere aktiwiteite

- Maak eie historiese en outobiografiese tydlyn (gebeure, plekke, persone - fig. 2)
- Besluit op eie metafoor (vergelyking): **Taalonderrig is (soos) ...**
- “Show & tell” in luistergroepe
- Lektor se persoonlike outobiografie en fiksie metafoor-storie as kritiese analise-instrument (Kruger, 2006)
- Stap van labirint (Jan Maraispark, Stellenbosch) om te reflekteer oor eie taalonderrig-reis
- Reflekteer krities in oopboekassesseringsgeleentheid oor ontwikkeling van eie epistemologie aan die hand van persoonlike narratiewe

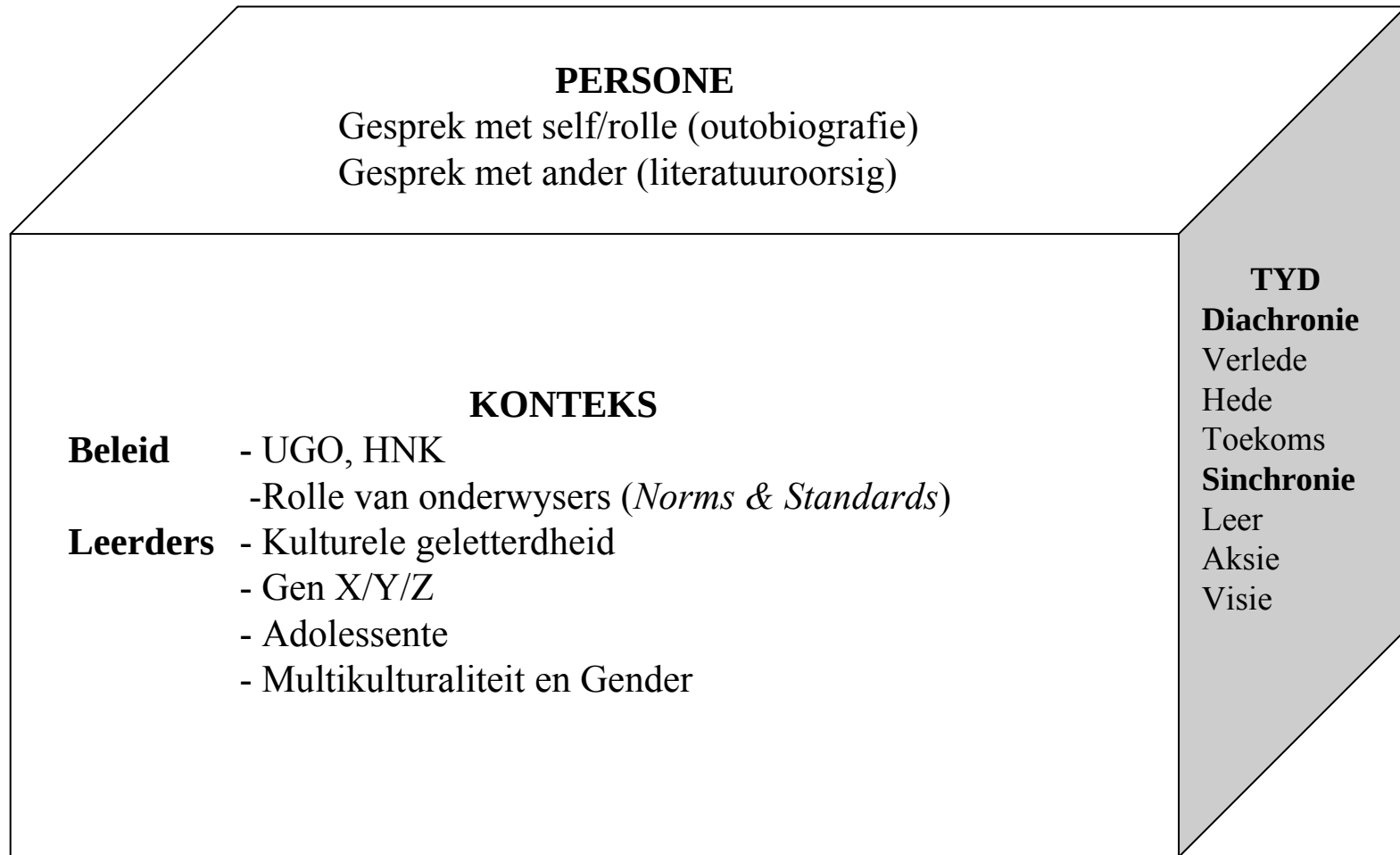
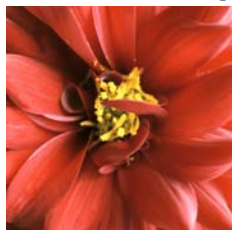
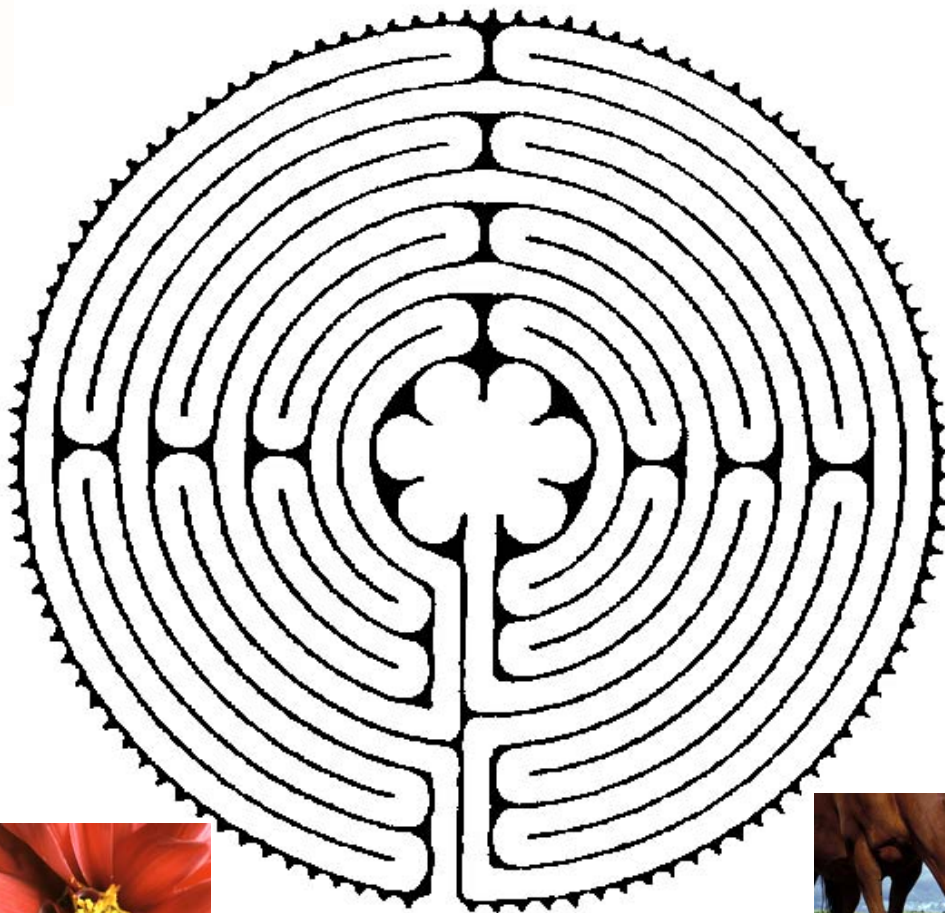

Fig 2 Verhouding tussen konteks, persone en tyd in 'n persoonlike epistemologie (Kruger, 2006)

Stap van labirint by Jan Maraispark (in stilte)

4. ANALISE VAN STUDENTE SE NARRATIEWE / METAFORE

- Oppervlak-strukture
 - Konkrete metafore
- Generatiewe en algemene metafore (Vadeboncoeur & Torres, 2003)
 - Oordrag van kennis
 - Transformasie
 - Produksie
 - Versorging
 - Groei ten spyte van kritiese momente
 - Medieer en fasiliteer
 - Konstruksie van kennis
 - Konneksies, skakels, samewerking
 - Oefening en vaardigheid
 - Rolle van onderwysers

5. VOORLOPIGE RESULTATE:

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (1)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Oordrag en produksie van kennis	Feetjie, paint-by-numbers, gereedskapskis, tuinier
Transformasie en groei	Feetjie, wonderblom, water, tuinier, skoenlapper (1+2), bloukaas, vlinder, kitaar, romp, kleure, perd, kok, wilgertak, boom, grimering, boom

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (2)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Versorging en herstel	Feetjie, wonderblom, tuinier, spaarvarkie, skoenlapper (1+2), bloukaas, vlinder, kleure, perd, wilgertak, houtwerker
Konstruksie, mediëring, fasilitering	Paint-by-numbers, spaarvarkie, skoenwinkel, huis, romp, kok

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (3)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Konneksies, skakels, samewerking, hulp van 'n mentor	Feetjie, wonderblom, paint-by-numbers, water, gereedskapskis, spaarvarkie, skoenlapper (1+2), smarties, tekkies, klavier, bloukaas, romp, kleure, perd, kok, wilgertak,
Oefening en vaardigheid	Feetjie, gereedskapskis, tekkies, klavier, vlinder, perd, kok, skoenlapper (1)

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (4)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Reis, proses, ervarings van swaarkry en isolasie	Feetjie, wonderblom, paint-by-numbers, gereedskapskis, water, vrugteboom, orgidee, strykyster, spaarvarkie, smarties, skoenlapper (1+2), tekkies, klavier, bloukaas, huis, dansskoën, kitaar, vlinder, kleure, kok, skulp, wilgertak, grimering, houtwerker, strykyster,
Outobiografie	Paint-by-numbers, water, gereedskapskis, orgidee, strykyster, spaarvarkie, smarties, dansskoën, skoenlapper (2), boom

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (5)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Fiksie (3e persoon)	Feetjie, wonderblom, vrugteboom, skoenlapper (1), tekkies, klavier, huis, vlinder, kitaar, kleure, perd, kok, wilgertak
Fiksie (1e persoon)	Tuinier, bloukaas, romp, skulp, houtwerker
Fiksie (gesprek met leser)	Skoenwinkel, grimering
Fiksie met magiese elemente	Feetjie, vrugteboom, skoenlapper (1), bloukaas, skulp, houtwerker

6. SLOTSOM

- 6.1 Om metafore te gebruik, verstaan en waardeer, het 'n mens beide kreatiewe en kritiese denkvaardighede nodig.
- 6.2 Studente se narratiewe oor hul persoonlike taalonderrigervarings was kreatief en logies, outobiografies en magies.
- 6.3 Die kritiese refleksie oor eie narratiewe in die oopboekassesseringsgeleentheid het studente se kritiese denke bevorder.
- 6.3 En nou bly daar (met apologie aan Paulus:) logika, kritiese en kreatiewe denke - maar die grootste hiervan is kreatiwiteit, want dit sluit al die bogenoemde in.

[Verwysingsbronne](#)

VERWYSINGSBRONNE

Amabile, T.M. 1983. *The social psychology of creativity*. New York: Springer Verlag.

Beattie, M. 1995. New prospects for teacher education: Narrative ways of knowing teaching and teacher learning. *Educational Research*, 37(1):53-70.

Codrington, G.T. 1998. Generation X: Who, what, why and where to? [Elektronies].
Beskikbaar: <http://www.tomorrowtoday.biz/mindthegap>. (2005, 8 September).

Conle, C. 2000. Narrative inquiry: Research tool and medium for professional development. *European Journal of Teacher Education*, 23(1):49-63.

Cook, S.H. & Gordon, M.F. 2004. Teaching qualitative research: a metaphorical approach. *Issues and Innovations in Nursing Education*, 649-655.

Departement van Onderwys. 2002. *Hersiene Nasionale Kurrikulumverklaring Grade R-9 (skole)*. Kaapstad: Departement van Onderwys.

Departement van Onderwys. 2003. *Nasionale Kurrikulumverklaring Grade 10-12 (skole)*. Kaapstad: Departement van Onderwys

Dewey J 1951. *Experience and education*. New York: The Macmillan Company.

Doyle, W. & Carter, K. 2003. Narrative and learning to teach: Implications for teacher-education curriculum. *Journal for Curriculum Studies*, 35(2):129-137.

Fosnot, C.T. 1996. *Constructivism: Theory, perspectives and practice*. New York: Teachers College Press.

Gardner, H. 1991. *The unschooled mind*. London: Fontana Press.

Goleman, D. 1996. Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ. Londen: Bloomsbury.

Golombek, P.R. & Johnson, K.E. 2004. Narrative inquiry as a mediational space: Examining emotional and cognitive dissonance in second-language teachers' development. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 10(3):308-327.

Gorodetsky, M. & Barak, J. 2004. Extending teachers' professional spielraum: Co-participation in different experiential habitats. *Reflective Practice*, 5(2):265-281.

Greves, S.V. 2005. Butterflies in Our Classrooms: Using Metaphors in Teacher Education. *The Teacher Educator*, 41(2):95-109.

Guilford, J.P. 1977. *Way beyond the IQ*. Buffalo: Creative Educational Foundation.

Hoban, G. 2000. Using a reflective framework to study teaching-learning relationships. *Reflective Practice*, 1(2):165-182.

Hofer, B.K. 2001. Personal epistemology research: Implications for learning and teaching. *Journal of Educational Psychology Review*, 13(4):353-383.

Humphreys, M. & Hyland, T. 2002. Theory, practice and performance in teaching: Professionalism, intuition, and jazz. *Educational Studies*, 28(1):6-15.

Kolb, D. 1984. *Experiential education: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.

Kruger, E. 2006. Die gebruik van humormateriaal in die onderrig van Afrikaans. Ongepubliseerde Ph.D.-proefskrif. Stellenbosch: Universiteit van Stellenbosch.

Livingstone, D.N. & Harrison, R.T. 1981. Meaning through metaphor: Analogy as metaphor. *Association of American Geographers*, Maart: 95-107.

Neethling, K. & Rutherford, R. 2005. *Creativity uncovered*. Halfway House: Solutionsfinding.

Norms and Standards. 2000. Staatskoerant. Pretoria. Vol 415. No. 20844.

Perry, C. & Cooper, M. 2001. Metaphors are Good Mirrors: Reflecting on change for teacher educators. *Reflective Practice*, 2(1):41-52.

Poplin, M.S. 1988. Holistic/Constructivist principles of the teaching/learning process: Implications for the field of learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 21(7):401-416.

Richardson L & St. Pierre EA 2005. Writing: A method of inquiry. In: Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (eds). *The SAGE handbook of qualitative research*. 3rd edition. London: SAGE. 959-978.

Saban, A., Koçbeker, B.N. & Saban, A. 2006. An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2):509-522.

Schommer, M. 1994. Synthesizing epistemological belief research: Tentative understandings and provocative confusions. *Educational Psychology Review*, 6(4):293-319.

Schön, D.A. 1987. *Educating the reflective practitioner*. San Francisco: Jossey-Bass.

Thagard, P. & Beam, C. 2004. Epistemological metaphors and the nature of philosophy. *Metaphilosophy*, 35(4):504-516.

Torrance, E.P. 1970. *Encouraging creativity in the classroom*. Dubuque, Iowa: Wm. C. Brown Company.

Torrance, E.P. 2003. The millennium: a time for looking forward and looking back. *The Journal of Secondary Gifted Education*, 15(1):6-12.

Vadeboncoeur, J.A. & Torres, M.N. 2003. Constructing and Reconstructing Teaching Roles: a focus on generative metaphors and dichotomies. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 24(1):87-103

Van Halen-Faber, C. 1997. Encouraging Critical Reflection in Preservice Teacher Education: A Narrative of a Personal Learning Journey. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 74:1-60.

White, B.C. 2002. Constructing constructivist teaching: Reflection as research. *Reflective Practice*, 3(3):307-326.